

Indiener: Presidium

Datum: 3 juni 2020

Portefeuille(s): Raadsaangelegenheden

Contactpersoon: Liesje Wanders en Mark Tobeas

Tel.nr.: 0348-428510/
0348 - 428679

E-mailadres: tobeas.m@woerden.nl / wanders.l@woerden.nl

Onderwerp

Afspraken vergadercultuur en vaststellen nieuw Reglement van Orde

Samenvatting

13 februari jl. heeft de raad besloten het vergadermodel Raad op Donderdag te handhaven en een aantal aanpassingen in de vergaderstructuur aan te brengen. Toen werd reeds als kanttekening in het raadsvoorstel geplaatst dat de vergadercultuur belangrijker is dan een vergadermodel en dat tijdens de evaluatiegesprekken over het vergadermodel de nodige ontevredenheid naar voren is gekomen over de gebrekkige vergaderdiscipline en in het verlengde daarvan de roep om een spreektijdenregeling vanwege de grote hoeveelheid vragen, moties (vreemd aan de orde van de dag), raadsvragen etc.

De griffie heeft hierop met een tijdelijke werkgroep Vergadercultuur, bestaande uit Florian van Hout, Marieke van Noort, Wilma de Mooij, Hendrie Van Assem en Wout den Boer in eerste aanleg over de vergadercultuur van gedachten gewisseld aan de hand van een viertal thema's: vergaderdiscipline, spreektijden, behandeling moties vreemd aan de orde van de dag en raadsvragen. Vervolgens heeft op 15 april 2020 een bespreking over de vergadercultuur in het presidium plaatsgevonden. Op basis van deze bespreking wordt dit voorstel aan de raad voorgelegd.

Gevraagd besluit

1. Gezamenlijk de intentie uit te spreken om te werken aan het verbeteren van de vergadercultuur, waaronder het consequent toepassen van de regels over spreektijden, mondelinge vragen van raadsleden en de vergaderorde, alsmede het opstellen van aanvullende regels over het indienen van moties vreemd aan de orde van de dag
2. Het Reglement van orde 2020 in te trekken en het Reglement van orde juli 2020 vast te stellen.
3. Jaarlijks een themabijeenkomst te organiseren waarin van gedachten wordt gewisseld over de vergadercultuur.

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Uit de gesprekken inzake de evaluatie van het vergadermodel kwam naar voren dat het gezamenlijk streven naar een verbeterde vergadercultuur waarin ieder lid van de raad de verantwoordelijkheid neemt voor de vergadercultuur prioriteit heeft, maar dat er behoefte bestaat aan het maken van nadere afspraken hierover.

Wat willen we bereiken?

De raad heeft zich erover uitgesproken dat de vergadercultuur van de Woerdense gemeenteraad verbeterd moet worden. Met dit raadsvoorstel willen we bereiken dat de raad uitspreekt dat dit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. Daarnaast is het belangrijk dat het Reglement van Orde op orde is en ondersteunend is aan deze intentie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om dat te bereiken wordt een aantal afspraken over de vergadercultuur geconsolideerd (spreektijden, raadsvragen) of verscherpt (moties vreemd aan de orde van de dag). Daarnaast is het belangrijk dat over de vergadercultuur periodiek binnen de raad van gedachten wordt gewisseld. Het Reglement van Orde wordt op dit thema en op basis van de laatste inzichten opgeschoond.

Argumenten

1. Afspraken omtrent verbeteren vergadercultuur

a. Spreektijden

In het reglement van orde van de gemeenteraad is in artikel 26 opgenomen dat de raad van Woerden een spreektijdenregeling kent, waarbij spreektijden gelijkelijk over de fracties worden verdeeld. In de huidige raadsperiode is dat artikel echter vooralsnog niet nageleefd. Uit de bespreking van het presidium bleek dat er brede behoefte bestaat om dit artikel 25 alsnog na te leven. Hierbij wordt bij de vaststelling van de agenda op voorstel van de voorzitter de maximale spreektijd voor de leden van de raad en van het college bepaald. Tijdens de bespreking in het presidium kwam nadrukkelijk naar voren dat de spreektijdenregeling ook geldt voor de leden van het college. De spreektijd wordt daarbij gelijkelijk over de fracties verdeeld. Het presidium acht het daarbij niet nodig om strikt te klokken, als met elkaar maar om en nabij de maximaal beschikbare tijd in de gaten wordt gehouden.

b. Moties vreemd aan de orde van de dag

In de huidige werkwijze worden moties vreemd aan de orde van de dag (hierna: 'moties vreemd') aangekondigd en als agendapunt op het RIS geplaatst. Ten aanzien van het indienen van moties vreemd gelden geen nadere vereisten of beperkingen. Bij de vaststelling van de agenda wordt ook niet expliciet bij het behandelen van moties vreemd stilgestaan, maar worden deze als een vanzelfsprekende toevoeging aan de agenda beschouwd.

Bij de bespreking van de werkwijze aangaande moties vreemd in het presidium bleek in grote mate overeenstemming over het veranderen van de huidige werkwijze.

Het blijft in eerste instantie ter beoordeling van de indiener van een motie vreemd zelf om te beoordelen of hij/zij deze direct in de raad wil agenderen of beoordeelt dat het beter is om deze ter bespreking te agenderen voor een Politieke Avond (deze mogelijkheid bestaat overigens reeds). De raad bepaalt bij het agendapunt 'Vaststelling agenda' wanneer de motie behandeld wordt en of de motie ter vergadering zonder beraadslaging direct in stemming wordt gebracht of dat voorafgaand aan besluitvorming eerst bespreking van de motie vreemd plaatsvindt. De raad kan dus ook adviseren dat de motie vreemd verdere uitwerking behoeft en dus wordt geagendeerd voor een volgende raadsvergadering.

In het ter besluitvorming voorliggende gewijzigde Reglement van Orde is over moties vreemd een nieuw artikel opgenomen (artikel 38).

c. Raadsvragen

De spelregels omtrent het vaste agendapunt 'Raadsvragen' staan in artikel 20 (mondelinge vragen

van raadsleden) van het RvO beschreven. Uit de bespreking van het presidium kwam naar voren dat de geldende afspraken kunnen worden gehandhaafd. Of het onderwerp en de vragen het algemeen belang raken, voldoende importantie bevatten en actueel zijn, is ter beoordeling van de raadsvoorzitter. De steller van de vragen is echter in eerste instantie verantwoordelijk voor het voldoen aan deze criteria. Ook is het naar mening van het presidium wenselijk dat de mogelijkheid voor andere raadsleden dan de vragensteller om aanvullende vragen te stellen, blijft bestaan, met dien verstande dat dit niet mag leiden tot een raadsdebat.

d. Vergaderdiscipline

Wat betreft de vergaderdiscipline is het presidium het erover eens dat die staat of valt bij de inzet van alle raadsleden en de voorzitter. De voorzitter moet strak voorzitten, raadsleden erop attenderen wanneer ze te veel in herhaling vallen en wanneer raadsleden een interruptie plaatsen die dat eigenlijk niet is of die te technisch is. Dat vraagt van de raadsleden om de aanwijzingen van de voorzitter goed op te volgen en tijdens de vergadering niet te discussiëren over punten van orde met de voorzitter. Indien dit wel gebeurt, kunnen raadsleden elkaar daarop aanspreken.

2. Aanpassen Reglement van Orde

Bij de evaluatie van de vergaderstructuur (13 februari jl.) zijn aanvullende afspraken binnen het vergadermodel gemaakt en is het Reglement van Orde conform deze afspraken gewijzigd. Ook de voorgestelde afspraken in dit voorstel over de vergadercultuur nopen ten minste tot één aanpassing in het RvO, namelijk ten aanzien van moties vreemd (artikel 38). De griffie heeft echter geconstateerd dat in het huidige RvO de nodige onvolkomenheden zitten en heeft, om te voorkomen dat de raad op korte termijn wederom wordt verzocht zijn RvO aan te passen, dit bijgewerkt en meegenomen in dit voorstel. Zo stond o.a. de bepaling over het aantal spreektermijnen beschreven in twee artikelen (23 en 25) en sloot een aantal artikelen onvoldoende aan bij de modelverordening van de VNG. Gezien het eigen karakter van het Woerdense vergadermodel 'Raad op Donderdag' en de keuze om te werken met één RvO voor alle vergaderingen en bijeenkomsten in dit model (raadsvergaderingen, beeldsessies, debatsessies, themabijeenkomsten etc.) is een 1-op-1 toepassen van deze modelverordening overigens niet aan de orde.

Voor alle voorgestelde wijzigingen wordt korthedshalve verwezen naar de eerste bijlage bij dit voorstel. De significantste voorgestelde wijzigingen, naast de eerder genoemde toevoeging van een artikel over moties vreemd, zijn:

a. Artikel 3 Het presidium

In de modelverordening is een kortere algemenere beschrijving van het presidium opgenomen. Bovendien conflicteerde in het tweede lid onder d. gestelde met de door de raad vastgestelde Verordening inzake instelling en organisatie van de raadsgriffie.

b. Artikel 7 Fracties

Het huidige artikel is onduidelijk en tegenstrijdig waar het fractiesplitsing betreft. Bovendien is het onnodig beperkend waar het de naamgeving van nieuwe fracties betreft. Het is de bedoeling van de wetgever (art. G3, lid 4 Kieswet) dat op de naamsaanduiding van (nieuwe) fracties zo min mogelijk beperkingen worden gelegd. Ook een nieuwe fracties moet zich in haar naamgeving kunnen profileren. In de modelverordening wordt bij het bepaalde in de Kieswet aangesloten.

c. Artikel 14 Beeldvorming en oordeelsvorming in parallelsessies

Er is aansluiting getroffen bij de gangbare praktijk om per fractie een maximum aantal woordvoerders (raadsleden en/of fractieassistenten) aan tafel te hebben (het vierde lid van dit artikel is hierop aangepast).

d. Artikel 40 Initiatiefvoorstellen

Er wordt vastgelegd dat het college zes weken de gelegenheid heeft om zijn eventuele wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

3. Jaarlijkse themabijeenkomst over vergadercultuur

Omdat voor goede vergaderingen eigenlijk alles valt en staat met de vergadercultuur, wordt voorgesteld hierover jaarlijks een themabijeenkomst te beleggen. Deze bijeenkomst kan bijvoorbeeld aan de hand van een korte vragenlijst voor raadsleden, fractieassistenten en collegeleden worden voorbereid.

Kantttekeningen, risico's en alternatieven

Alternatieve spreektijdenregelingen

De raad zou in plaats van handhaving/consolidatie van de huidige spreektijdenregeling ervoor kunnen kiezen om per agendapunt spreektijd te verdelen of de totale spreektijd te verdelen op basis van een model waarbij rekening wordt gehouden met de fractiegrootte. Zowel bij de bespreking in de werkgroep als in de presidiumvergadering bleek hiervoor onvoldoende draagvlak en werd benadrukt dat het erom gaat dat alle fracties zich om en nabij aan de gelijkmatig verdeelde spreektijd houden.

Uiteraard kan de raad er ook voor kiezen om de huidige werkwijze (geen spreektijdenregeling) voort te zetten en artikel 26 uit het RvO te schrappen.

Alternatieve spelregels voor moties vreemd

In plaats van de voorgestelde werkwijze in het RvO kan de raad nog aanvullende regels omtrent de behandelwijze stellen, bijvoorbeeld door te bepalen dat deze eerst tijdens een Politieke Avond dienen te worden besproken. Ook kan de raad ervoor kiezen dat moties vreemd alleen kunnen worden ingediend bij een minimum aantal indieners, een zogenoemde 'indiendrempel' of een minimum aantal raadsleden dat bereid is agendering van de motie, los van de inhoud, te steunen, een zogenoemde 'steundrempel' (bijvoorbeeld: minimaal 5 raadsleden of minimaal 2 fracties). Het presidium ziet het indienen van moties, dus ook moties vreemd aan de orde van de dag als een onvervreemdbaar recht van raadsleden en wil dus ook liever geen beperkingen opleggen aan de mogelijkheid om deze in te dienen en zich slechts beperken tot nadere regelstelling over de behandelwijze ervan.

Alternatieve werkwijze m.b.t. raadsvragen

De raad kan ervoor kiezen de regels omtrent raadsvragen aan te scherpen, bijvoorbeeld ten aanzien van het aantal vragen. Ook kan het RvO in die zin worden aangepast dat na de beantwoording van de betreffende raadsvragen, uitsluitend de vragensteller gelegenheid krijgt om een vervolgvraag te stellen en/of om op de beantwoording te reageren.

Het presidium ziet op dit moment onvoldoende aanleiding om extra regels over het aantal vragen op te nemen en is van mening dat de mogelijkheid voor andere fracties om n.a.v. de (beantwoording van) raadsvragen aanvullende vragen te stellen behouden dient te blijven. De informele afspraak dat dit niet mag ontaarden in een debat is daarbij voldoende.

Aanvullende regels in het kader van vergaderdiscipline

Naast het appel op de verantwoordelijkheid van in eerste instantie de raadsleden zelf en aanvullend van de voorzitter(s), kan de raad ook 'hardere' spelregels afspreken, bijvoorbeeld ten aanzien van het aantal toegestane interrupties en/of regels omtrent de vorm van de inbreng in eerste termijn (geen hele beschouwingen, maar korte betogen). Voor eventuele aanvullende afspraken wordt afgewacht wat hantering van spreektijden in dit kader bewerkstelligt. Mogelijk komt tijdens een evaluatiemoment naar voren dat deze regeling de vergaderdiscipline ten goede komt.

Communicatie

Het gewijzigde Reglement van Orde zal op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd.

Bevoegdheid raad:

De raad is conform artikel 16 van de Gemeentewet bevoegd om een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast te stellen.

Bijlagen:

1. Raadsbesluit met corsanummer 20R.00568
2. Reglement van Orde juli 2020
3. Reglement van Orde juli 2020 (wijzigingen zichtbaar)
4. Modelverordening VNG
5. Besluitenlijst presidium 15 april 2020
6. Notitie werkgroep Vergadercultuur

Het presidium,

De griffier

drs. M.J.W. Tobeas

De voorzitter

M.L.A. Hollemans